

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Burduh Victor și Craiu Nicolae,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Ciuru Oleg în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 octombrie 2019, în cauza penală privindu-l pe

*Gratii Ion Xxxxx, născut la xxxxx, originar
din or. Xxxxx, domiciliat în mun. Xxxxx,
str. Xxxxx, ap. xx.*

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță: 29.09.2014 – 30.06.2017;*
2. *instanța de apel: 20.07.2017 – 16.10.2019;*
3. *instanța de recurs: 09.01.2020 – 02.06.2020.*

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Judecătoriei Bălți, sediul Central din 30 iunie 2017, Jeca Ion a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere materială pe un termen de 3 ani.

S-a admis în principiu acțiunile civile, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul Gratii Ion la 18 septembrie 2012, aflându-se pe teritoriul mun. Bălți, activând cu scopul îndreptat spre dobândirea ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, folosindu-se de faptul că deținând funcția de administrator al SRL „Grand Expo” este în drept să încheie contracte cu alte firme, fapt care creează încredere în el, știind cu

certitudine că SRL „Heliant-Prod”, reprezentat de către directorul Străjescu Anatol, se ocupă cu cumpărarea semințelor de floarea soarelui, neavând scopul de a executa obligațiunile contractuale, sub pretextul livrării semințelor de floarea soarelui recolta anului 2012, a încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. xxxx, prin care s-a obligat să furnizeze SRL „Heliant-Prod” către 01.10.2012 semințe de floarea soarelui în cantitate de 150 tone, pentru ce prin dispoziția de plată nr. 104 din 21.09.2012 de la SRL „Heliant-Prod” au fost transferate pe contul SRL „Grand-Expo” în calitate de arvună 130000 lei, pe care, având calitate de administrator al SRL „Grand Expo”, le-a ridicat de pe contul întreprinderii în numerar și le-a însușit, folosindu-le în scopuri personale, prin ce a cauzat SRL „Heliant-Prod” o daună în proporții deosebit de mari.

Tot el, într-o zi și oră nestabilită de către organul de urmărire penală la începutul lunii mai anul 2012, aflându-se pe teritoriul mun. Chișinău, str. Independenței, activând cu scopul îndreptat spre dobândirea ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, folosindu-se de faptul că deținând funcția de administrator al SRL „Grand Expo” este în drept să încheie contracte cu alte firme, fapt care creează încredere în el, neavând scopul de a executa obligațiunile contractuale, sub pretextul livrării a 22 de tone de soia în timp de două zile, prin înțelegerea verbală, a primit de la reprezentantul SRL „Busido Grup” Constantin Benderschi în calitate de arvună 130000 de lei, iar apoi, sub diferite pretexturi, se abținea de la restituirea banilor primiți în calitate de arvună, iar banii primiți i-a folosit în scopurile personale, prin ce a cauzat SRL „Busido Grup” o daună în proporții deosebit de mari.

Tot el, într-o zi și oră nestabilită de către organul de urmărire penală la începutul lunii iulie al anului 2011, aflându-se în automobilul său parcat în apropierea casei nr. xx din str. Xxxxx, mun. Xxxxx, activând cu scopul îndreptat spre dobândirea ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, folosindu-se de faptul că deținând funcția de administrator al SRL „Grand Expo” este în drept să încheie contracte cu alte firme, fapt care creează încredere în el, neavând scopul îndeplinirii condițiilor tranzacției, sub pretextul necesității investirii a 90000 de lei în afacerile SRL „Grand Expo” pentru cooperare și organizarea businessului de exportare a plantelor de soia în România, promițând lui Munteanu Dumitru un câștig de la această afacere, ilegal a primit de la ultimul 90000 lei, care a promis să le întoarcă în luna septembrie-octombrie 2011, iar apoi, sub diferite pretexturi, se abținea de la restituirea banilor primiți în calitate de arvună, restituind la insistența lui Munteanu Dumitru în anul 2012 doar 50000 de lei, restul 40000 de lei le-a folosit în scopurile personale, prin ce i-a cauzat lui Munteanu

Dumitru o daună în proporții considerabile.

În total, în perioada de timp iulie 2011-18 septembrie 2012, Gratii Ion ilegal a însușit bunuri ale altor persoane prin înșelăciune și abuz de încredere în sumă totală de 300 000 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpatul Gratii Ion, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie achitat în baza art. 190 al. (5) Cod penal.

3.1. În motivarea apelului a indicat următoarele:

- infracțiunea incriminată are un caracter ce ține de domeniul ramurei de drept civil. Relațiile dintre el și părțile vătămate sânt niște relații civile și nicidecum penale, urmând a fi soluționate în ordine civilă de către instanța de drept comun, iar în acțiunile sale lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate, din următorul motiv:

Între el ca administrator al SRL „Grand-Expo” și SRL „Heliant-Prod” reprezentat de către Strajescu Anatol a fost încheiat contractul nr. xxxxx prin care se obliga să furnizeze ultimului către data de 01.10.2012 semințe de floarea soarelui în cantitate de 150 tone pentru care au fost transferate prin dispoziția de plată nr. 104 din 21.09.2012 suma de 130000 lei în calitate de arvună;

- în cadrul urmăririi penale pe acest fapt de către Judecătoria Bălți a fost emisă o hotărâre în baza cererii de chemare în judecată înaintată de către SRL „Heliant-Prod” către SRL „Grand-Expo” privind încasarea prejudiciului (care la moment este definitivă și irevocabilă și este executată pe acest fapt monitorizat mai sus);

-reieșind din acest fapt, conform legislației CEDO și anume, conform protocolului 4 alin. (1) - nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv ca nu este în măsură sa execute o obligație contractuală. În afară de aceasta, nimeni nu poate fi sancționat de două ori pentru una și aceeași faptă;

- ceia ce ține de episodul prin care i se incriminează ca a prejudiciat SRL „BusidoGrup” instanța nu a ținut cont de faptul că în cadrul examinării cauzei în instanță, expunându-se asupra faptului, și anume asupra procurii eliberate în privința lui Benderschii Constantin este falsă și conform legislației duce la nulitate și anume: la 01.02.2014 de către administrator este eliberată această procură cu următorul text - că Benderschii C. va apăra interesele lui SRL „BusidoGrup” pe cauza penală, la data de 06.02.2014 ultimul depune plângere la IP Bălți, iar la 07.02.2017 de către IP Bălți se inițiază cauza penală care lui Benderschii îi era cunoscută la data de 01.02.2014. În afară de

aceasta la procura nominalizată nu a fost anexat ordinul de angajare a lui Benderschii la SRL „BusidoGrup” care duce la aceia ca cererea înaintată a fost depusă de o persoana care nu are imputernicire de a o semna. În afara de aceasta solicitând de nenumărate ori partea acuzării să fie prezentat ca probă în instanță, de a fi audiat administratorul lui SRL „BusidoGrup” Leonid Ciumacenco, pentru confirmare a acestui fapt, deoarece ultimul facea parte din lista probelor în calitate de martor din rechizitoriu, ultima i-a fost ignorată, ceia reiese că i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil;

- ceia ce ține de episodul 3, adică relațiile dintre el ca administrator și D. Munteanu, la fel nu întrunesc elementele constitutive ale componenței de infracțiune incriminate, dar sânt reglementate de ramura de drept al muncii, la ce instanța nu a ținut cont la adoptarea hotărârii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 octombrie 2019, a fost admis apelul declarat de către inculpatul Gratii Ion, sentința casată parțial, din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Gratii Ion a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere materială pe un termen de 3 ani.

În rest dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, în urma evaluării probelor cercetate, constată că instanța de fond a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Gratii Ion în faptele incriminate și făcând o încadrare juridică justă a acțiunilor inculpatului sub formă de escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari, infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

În cadrul ședinței instanței de apel, au fost verificate suplimentar probele conținute în materialele cauzei penale, și anume: plângerea reprezentantului SRL „Heliant Prod” Victor Suceanu înregistrată la data de 16.01.2013 adresată șefului secției urmăririi penale a Comisariatului de Poliție Bălți, prin care solicită atragerea la răspundere penală a lui Gratii Ion, director al „Grand Expo” SRL, care prin acțiuni ilicite, frauduloase, prin

escrocherie a adus prejudiciu material SRL „Heliant Prod” în sumă de 130000 lei; copia contractului nr. 115L/FS din 18 septembrie 2012 încheiat între SC SRL „Heliant Prod” în calitate de cumpărător și „Grand Expo” SRL în calitate de vânzător, potrivit căruia vânzătorul se obligă să furnizeze în adresa cumpărătorului semințe de floarea soarelui, recolta anului 2012 în cantitate de 150 tone, iar cumpărătorul se obligă să primească și să achite contravaloarea mărfii; copia ordinului de plată nr. 104 din 21.09.2012; procesul-verbal de ridicare din 16.01.2013, potrivit căruia de la Vîrlan Valeriu a fost ridicat un telefon mobil cu cartela sim de modelul „Nokia XI” IMEI xxxxx care conține informație sub formă de mesaje; procesul-verbal de examinare a obiectului din 16.01.2013, potrivit căruia au fost supuse cercetării trei mesaje tip SMS de pe telefonul mobil marca „Nokia XI” IMEI 357892040898107, parvenite de la Gratii Ion, cu numărul de telefon trecut în agenda de contacte xxxxx; plângerea părții vătămate Munteanu Dumitru înregistrată la data de 05.02.2013; procesul-verbal de audiere a părții vătămate Munteanu Dumitru din 05.02.2013; procesul-verbal de audiere suplimentară a părții vătămate Munteanu Dumitru din 15.03.2013; procesul-verbal de ridicare din 05.02.2013; procesul-verbal de examinare a obiectului din 05.02.2013; procesul-verbal de ridicare din 25.02.2013; procesul-verbal de examinare a obiectului din 25.02.2013; stenograma convorbirii între Munteanu Dumitru și Gratii Ion din 23 februarie 2013; plângerea reprezentantului părții vătămate SRL „Busido-Grup” Benderschi Constantin înregistrată la data de 06.02.2013; procură eliberată la 01.02.2013 de către administratorul SRL „Busido-Grup” pe numele lui Benderschi Constantin; copia contractului din 18 septembrie 2012 încheiat între SC „Heliant Prod” SRL în calitate de cumpărător și „Grand Expo” SRL în calitate de vânzător, potrivit căruia vânzătorul se obligă să furnizeze în adresa cumpărătorului semințe de floarea soarelui recolta anului 2012 în cantitate utilă de 21 tone, iar cumpărătorul la rândul său se obligă să primească și să achite contravaloarea mărfii; procesul-verbal de confruntare între Gratii Ion și Benderschi Constantin din 03.04.2013; procesul-verbal de ridicare din 08.04.2013; procesul-verbal de ridicare și examinare din 27.05.2014; procesul-verbal de interogare a reprezentantului părții vătămate Suruceanu Victor din 05.02.2016; procesul-verbal de interogare a martorului Vîrlan Valeriu din 05.02.2016; procesul-verbal de interogare a martorului Valah Sergiu din 03.03.2016; procesul-verbal de interogare a părții vătămate Munteanu Dumitru din 17.03.2016; procesul-verbal de interogare a reprezentantului părții vătămate Benderschi Constantin din 24.11.2016; declarațiile inculpatului Gratii Ion din 17.05.2017.

Probele administrate pe cauză corespund cerințelor stipulate de art. 101 Cod de

procedură penală, adică sânt pertinente, concludente, utile pentru a putea fi puse la baza unei sentințe de condamnare, ele fiind în coroborare între ele și demonstrând vinovăția inculpatului în sensul învinuirii aduse, în deplină măsură.

Tot aici, instanța de apel ținând cont de prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului, statuează asupra următoarelor.

Astfel, prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 30.06.2017, Gratii Ion a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, după indicii - escrocheria, adică dobândirea ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere săvârșită în proporții deosebit de mari.

Valoarea bunurilor primite ca semn calificativ al componenței de infracțiune, care prevede răspunderea, se determină ținându-se seama de mărimea unității convenționale de amendă stabilită de legislație la momentul săvârșirii infracțiunii.

Conform art. 64 alin. (2) Cod penal (redacția an. 2009), valoare unității convenționale de amendă la momentul comiterii infracțiunii (iulie 2011-septembrie 2012) constituia 20 lei.

Potrivit art. 126 alin. (1) (în redacția LP 207 din 29.07.16, M0369-378/28.10.16 art. 751, în vigoare 07.11.16) Cod penal, se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Potrivit art. 126 alin. (1¹) Cod penal, se consideră proporții deosebit de mari valoarea bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Potrivit art. 126 alin. (2) Cod penal, caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege-gradul lezării

drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Potrivit sentinței, valoarea mijloacelor bănești însușite de către inculpatul Gratii Ion constituia sumele:

-pe episodul SRL „Heliant Prod” din 18.09.2012 -130000 lei, adică 6500 unități convenționale;

-pe episodul SRL„Busido Grup” din luna mai 2012-130000 lei, adică 6500 unități convenționale;

-pe episodul Munteanu Dumitru din luna iulie 2011-40000 lei, adică 2000 unități convenționale.

Ulterior, prin Legea nr. 207 privind modificarea și completarea unor acte legislative din 29.07.2016, în vigoare din 07.11.2016, valoarea unității convenționale a fost majorată de la 20 la 50 lei, iar proporții deosebit de mari în conformitate cu modificările operate la art. 126 Cod penal se consideră valoarea bunurilor sustrase (însușite) care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Conform Hotărârii de Guvern nr. 868 din 22.11.2012, salariul mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2012, a fost de 3550 lei.

Astfel, s-a constatat că prejudiciul cauzat părților vătămate în sumă de 130000 (una sută treizeci mii) lei nu mai este în proporții deosebit de mari (3550 lei x 40 salarii medii =142 000), dar este în proporții mari, și nu depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

În corespundere cu art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Prin urmare, a intervenit o lege penală mai favorabilă inculpatului, care, potrivit art. 10 Cod penal, are efect retroactiv și se răsfrînge asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective pînă la înțrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa.

Prin urmare, în vederea aprecierii juridice corecte a acțiunilor lui, aplicând principiul retroactivității legii penale, acțiunile inculpatului Gratii Ion au fost calificate

și reținute în felul următor:

Inculpatul Gratii Ion la 18 septembrie 2012, aflându-se pe teritoriul mun. Bălți, activând cu scopul îndreptat spre dobândirea ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, folosindu-se de faptul că deținând funcția de administrator al SRL „Grand Expo” este în drept să încheie contracte cu alte firme, fapt care creează încredere în el, știind cu certitudine că SRL „Heliant-Prod”, reprezentat de către directorul Străjescu Anatol, se ocupă cu cumpărarea semințelor de floarea soarelui, neavând scopul de a executa obligațiunile contractuale, sub pretextul livrării semințelor de floarea soarelui recolta anului 2012, a încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 1 15L/FS, prin care s-a obligat să furnizeze SRL „Heliant-Prod” către 01.10.2012 semințe de floarea soarelui în cantitate de 150 tone, pentru ce prin dispoziția de plată nr. 104 din 21.09.2012 de la SRL „Heliant-Prod” au fost transferate pe contul SRL „Grand-Expo” în calitate de arvună 130000 lei, pe care, având calitate de administrator al SRL „Grand Expo”, le-a ridicat de pe contul întreprinderii în numerar și le-a însușit, folosindu-le în scopuri personale, prin ce a cauzat SRL „Heliant-Prod” o daună în proporții mari.

Tot el, într-o zi și o oră nestabilită de către organul de urmărire penală la începutul lunii mai anul 2012, aflându-se pe teritoriul mun. Chișinău, str. Independenței, activând cu scopul îndreptat spre dobândirea ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, folosindu-se de faptul că deținând funcția de administrator al SRL „Grand Expo” este în drept să încheie contracte cu alte firme, fapt care creează încredere în el, neavând scopul de a executa obligațiunile contractuale, sub pretextul livrării a 22 de tone de soia în timp de două zile, prin înțelegerea verbală, a primit de la reprezentantul SRL „Busido Grup” Constantin Benderschi în calitate de arvună 130 000 de lei, iar apoi, sub diferite pretexturi, se abținea de la restituirea banilor primiți în calitate de arvună, iar banii primiți i-a folosit în scopurile personale, prin ce a cauzat SRL „Busido Grup” o daună în proporții mari.

Tot el, într-o zi și o oră nestabilită de către organul de urmărire penală la începutul lunii iulie al anului 2011, aflându-se în automobilul său parcat în apropierea casei nr. 3 din str. Suceava 3, mun. Bălți, activând cu scopul îndreptat spre dobândirea ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, folosindu-se de faptul că deținând funcția de administrator al SRL „Grand Expo” este în drept să încheie contracte cu alte firme, fapt care creează încredere în el, neavând scopul îndeplinirii condițiilor tranzacției, sub pretextul necesității investirii a 90000 de lei în afacerile SRL „Grand Expo” pentru cooperare și organizarea businessului de exportare a plantelor de soia în

România, promițind lui Munteanu Dumitru un câștig de la această afacere, ilegal a primit de la ultimul 90000 lei, care a promis să le întoarcă în luna septembrie-octombrie 2011, iar apoi, sub diferite pretexturi, se abținea de la restituirea banilor primiți în calitate de arvună, restituind la insistența lui Munteanu Dumitru în anul 2012 doar 50000 de lei, restul 40000 de lei le-a folosit în scopurile personale, prin ce i-a cauzat lui Munteanu Dumitru o daună în proporții considerabile, or la momentul însușirii bunurilor în sumă totală de 130000 lei pe episodul SRL „Heliant Prod” și respectiv 130000 lei pe episodul SRL „Busido Grup”, potrivit Hotărârii Guvernului nr.868 din 22.11.2012, salariul mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2012, a fost de 3550 lei. Prin urmare, prejudiciul cauzat de 130000 lei, potrivit modificărilor operate la art. 126 alin. (1) Cod penal, constituie 36,6 salarii medii lunare prognozate de Guvern pentru anul 2012, ceea ce nu mai formează proporții deosebit de mari.

Generalizând cele menționate mai sus, instanța de apel a conchis, că prevederile art. 10 Cod penal se răsfrâng asupra situației inculpatului și, din acest motiv, instanța de apel a considerat necesar de a casa parțial sentința în acest aspect.

Totodată, instanța de apel a conchis că, instanța de fond în baza probelor cercetate corect a constatat vina inculpatului în cele incriminate și just a calificat acțiunile lui Gratii Ion în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, deoarece s-a demonstrat că ultimul prin acțiunile sale a săvârșit *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere.*

Instanța de fond a stabilit, că la momentul transferării banilor în calitate de arvună pe contul întreprinderii unde inculpatul Gratii Ion era administrator SRL „Grand Expo” și extragerii lor de pe cont, precum și la momentul primirii de la Munteanu Dumitru a sumei de 90000 lei, starea financiară a firmei fondate de inculpat era neprielnică, activitățile lui nu aduceau profit. Această stare de lucru era cunoscută inculpatului, însă nu și părților vătămate.

Prin declarațiile date pe parcursul examinării cauzei, declarații care au fost verificate suplimentar la examinarea cauzei în instanța de fond inculpatul Gratii a declarat, că a folosit o mare parte din banii dobândiți în scopuri personale, dar totuși consideră că cu SRL „Heliant Prod”, SRL „Busido Grup” și partea vătămată Munteanu Dumitru și el în calitate de administrator SRL „Grand Expo” există relații contractuale de natură civilă.

În speță inculpatul Gratii Ion era cunoscut părților vătămate - SRL „Heliant Prod”, SRL „Busido Grup” și Munteanu Dumitru ca o persoană care practică antreprenoriatul,

cumpără și vinde cereale peste hotarele țării. Înșelăciunea poate avea loc și cu prilejul încheierii sau executării unui contract, unde făptuitorul oferă părții vătămate afirmații, obligații pentru a o duce în eroare și a o determina să execute contractul sau condițiile stipulate în el.

Din materialele dosarului a reieșit, că Gratii Ion a primit ca arvună sume impunătoare de bani, în baza contractelor încheiate cu întreprinderile în speță, dar prin înșelăciune și abuz de încrederea acordată de către directorii întreprinderilor date, nu și-a onorat obligațiile de prestare a cerealelor conform înțelegerilor avute, iar de la partea vătămată Munteanu Dumitru a luat bani, la fel abuzând de încrederea care i-a fost acordată de ultimul în circumstanța în care acesta cunoștea că de fapt Gratii Ion este antreprenor, având o afacere cu exportarea cerealelor, sume de bani pe care Gratii Ion nu le-a restituit, promițând doar restituirea acestora în careva termen de fiecare dată când părțile vătămate solicitau întoarcerea banilor.

Instanța de apel în urma evaluării integrale a probelor cercetate a conchis, că declarațiile reprezentantului părții vătămate SRL „Helian Prod” Suceanu Victor, reprezentantul părții vătămate SRL „Busido Grup” Bendeschi Constantin și a părții vătămate Munteanu Dumitru, din care reiese cert că au transmis lui Gratii Ion sumele de bani prin abuz de încredere, precum și prin înșelăciune, fiind induși în eroare de către Gratii Ion, sunt veridice, părțile vătămate indicând direct circumstanțele comiterii faptelor de către Gratii Ion.

Declarațiile părților vătămate sunt întărite prin declarațiile parțiale ale lui Gratii Ion, care a recunoscut în parte primirea banilor de la părțile vătămate, doar că a declarat că consideră că în speță dosarul poartă un caracter civil, dar nu penal, că parțial a restituit banii părților vătămate.

Comiterea infracțiunii de escrocherie de către Gratii Ion a fost demonstrată și prin declarațiile martorilor Vîrlan Valeriu și Valah Sergiu, care prin declarațiile sale au confirmat încheierea contractelor între SRL „Heliant Prod”, „Busido Grup” și SRL „Grand Expo” administrată de către Gratii Ion, precum și neonorarea obligațiilor contractuale de către ultimul, precum și virarea pe contul întreprinderii lui Gratii Ion a sumelor de câte 130000 lei ca arvună pentru cumpărarea cerealelor, precum și nereturnarea sumei respective de către Gratii Ion în situația în care nu a avut posibilitate de a asigura executarea contractelor încheiate, nefiind stabilite careva divergențe esențiale, totodată aceste declarații coroborează deplin cu probele scrise ale cauzei penale, astfel că sunt probe în constatarea circumstanțelor cauzei și care indică cu certitudine la vinovăția

inculpatului Gratii Ion în faptele incriminate.

Din declarațiile inculpatului, a părților vătămate și probele scrise, relevate din documentele cercetate în ședința de judecată, a rezultat că Gratii Ion a prezentat vădit fals realitatea, imitând prin diverse căi cererile de primire a banilor și promițând îndeplinirea achitării cu părțile vătămate, faptul că a discutat cu părțile vătămate personal și a primit banii fiind dovedit prin declarațiile părților vătămate date în cadrul ședinței judiciare, ultimul asigurând părțile vătămate că va restitui banii, cât și declarațiile personale ale inculpatului.

În același timp, de către Gratii Ion nu au fost restituite sumele bănești integral, după cum inculpatul promitea părților vătămate, deși a trecut un timp îndelungat de la momentul asumării angajamentelor, Gratii Ion eschivându-se prin diferite metode, inclusiv s-a ascuns de la prezentare în ședința judiciară, din ce a rezultat că ultimul a acționat prin inducerea în eroare a părților vătămate și a acționat prin escrocherie.

Aceste împrejurări dovedesc caracterul infracțional al acțiunilor lui Gratii Ion, care de la bun început a avut ideea de a nu se achita cu părțile vătămate, camuflând situația existentă privind starea materială neprielnică și privind dezvoltarea afacerii, totodată și despre banii obținuți în urma afacerii.

Alături de aceste acțiuni s-a evidențiat și intenția lui Gratii Ion cu privire la dobândirea bunurilor prin escrocherie în proporții deosebit de mari, care este demonstrată prin caracterul irealizabil al angajamentelor luate față de părțile vătămate și termenul restituirii banilor, precum și sumele mari primite de la părțile vătămate, inculpatul neexecutând promisiunile luate și nerestituind banii, părțile vătămate declarând clar despre prejudiciile cauzate prin acțiunile lui Gratii Ion.

Reeșind din cele expuse, instanța de apel a conchis că, în rest, alte motive decât cele indicate de instanța de apel de casare a sentinței nu s-au stabilit, astfel că afirmațiile invocate în apelul declarat de inculpat sunt nefondate și fără invocarea unor motive de drept, afirmațiile de fapt nu corespund cu împrejurările stabilite de instanțele de fond și de apel, fiind respinse.

Reieșind din cele stabilite, instanța de apel a considerat că, apelul declarat de inculpat este nefondat, afirmațiile fiind declarative, cu indicarea faptelor în viziunea autorului apelului, însă argumentele expuse sunt contradictorii circumstanțelor stabilite de către instanța de fond pe parcursul judecării cauzei, fiind respinse, deoarece nu se racordă cu probele administrate și s-au declarat în scop de a evita răspunderea penală a inculpatului.

Analizând natura raporturilor juridice între inculpat și părțile vătămate, este evident că acestea poartă un caracter penal, și nu civil, după cum pretinde Gratii Ion, deoarece inculpatul Gratii Ion nu a restituit banii în conformitate cu promisiunile sale și în termenul stabilit, după cum s-a înțeles că părțile vătămate, invocând mai multe pretexte, inclusiv arestarea automobilului cu o sumă impunătoare de bani, fără a prezenta în sensul dat dovezi, deși Gratii Ion nu a fost lipsit de dreptul de a dovedi prin probe cele invocate.

Instanța de apel în sensul dat a considerat că probele cercetate au confirmat intenția cu scop de profit a inculpatului, prin ce a și fost realizată latura subiectivă a escrocheriei, astfel că acțiunile inculpatului au depășit limitele cadrului civil, trecând în sfera penalului. Chiar dacă, inițial între părți au existat niște acorduri civile, ca urmare a comportamentului viclean al inculpatului, care după ce a primit banii a avut intenția să se eschiveze de la onorarea acestora și să nu-i restituie părții vătămate, asemenea acord întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie.

Delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil, urmează a fi percepută corect luând în considerație două aspecte de maximă importanță, și anume: atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunului și disponibilitatea efectivă a acestuia de a-și executa angajamentele.

Din materialele cauzei a rezultat, că banii i-au fost transmiși lui Gratii Ion de către SRL „Heliant Prod” în septembrie 2012, de către SRL „Busido Grup” în luna mai 2012 și de către Munteanu în luna iulie 2011, iar Gratii Ion, atât în perioada indicată, cât și ulterior, până și după adresarea părților vătămate cu plângeri organului de poliție, nu a întreprins nici o măsură în vederea restituirii măcar parțiale a sumelor bănești, deși au fost diferite solicitări, indicând doar că a achitat sumele integral și poate prezenta în acest sens acte confirmatorii, care nu au fost prezentate, mai mult ca atât inculpatul Gratii Ion nu se prezenta la ședințele instanței de apel invocând diferite motive, instanța de apel pronunțând decizia în lipsa inculpatului Gratii Ion.

În acest aspect, instanța de apel a reținut, că chiar dacă se admite situația în care inculpatul Gratii Ion a restituit parțial prejudiciul cauzat nu-l dezvinovățește pe acesta și nu influențează nici la calificarea faptei, la părerea instanței de apel, corect fiind stabilită vina inculpatului prin cumulul de probe administrat și cercetat, la care s-a făcut referire, prin care se demonstrează că Gratii Ion prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit de la părțile vătămate mijloacele bănești, bani pe care i-a însușit personal și pe care nu i-a restituit integral.

Faptul că se invocă declarativ că Gratii Ion nu a avut intenția de a însuși mijloace bănești de la părțile vătămate și că au fost împiedimente la realizarea producției nu au putut fi luate în considerație, fiind fără dovadă în circumstanțele stabilite pe caz.

Instanța de apel a considerat că este neîntemeiată și solicitarea inculpatului privind casarea sentinței instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare a inculpatului, dat fiind faptul că acțiunile lui Gratii Ion au fost corect încadrate și temeuri de achitare instanța de apel nu a constatat, mai ales că probele cercetate și apreciate în coroborare dovedesc deplin vina inculpatului în faptele stabilite de instanța de fond, situație menținută și de instanța de apel.

La stabilirea pedepsei inculpatului instanța de fond a acordat deplină eficiență principiilor generale de aplicare a pedepsei consfințite în art. 61 alin. (2) Cod penal, precum și s-a condus de criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 75 Cod penal, ținând cont de totalitatea circumstanțelor cauzei și de personalitatea inculpatului, în vederea atingerii scopului primordial al pedepsei penale, stabilind în privința inculpatului pedeapsa sub formă de închisoare cu executare reală.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Ciuru Igor în numele inculpatului, prin care, indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea achitării lui Gratii Ion pe toate capetele de acuzare.

În argumentarea recursului invocă următoarele:

- instanța de apel în decizia sa nu s-a expus în niciun fel în privința motivului invocat în apel de către Gratii Ion și susținut în instanța de judecată, că relațiile dintre acesta și Munteanu Dumitru sunt exclusiv relații civile și nici nu a motivat de ce în speță s-a comis de către Gratii Ion infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Or, faptul că între Gratii Ion și Munteanu Dumitru au avut loc relații civile se demonstrează prin următoarele circumstanțe de fapt care au fost recunoscute de ambii în cadrul ședinței de judecată, și anume:

Gratii Ion și Munteanu Dumitru au convenit ca acesta din urmă să investească în afacerea pe care o desfășura întreprinderea fondată de Gratii Ion suma de 90 000 lei cu numirea lui Munteanu Dumitru în calitate de administrator al întreprinderii;

Activitatea economică a întreprinderii nu a înregistrat veniturile prognozate, drept urmare au apărut neînțelegeri între Gratii Ion și Munteanu Dumitru;

Munteanu Dumitru a insistat ca Gratii Ion să-i întoarcă investiția de 90 000 lei făcută în întreprindere;

Gratii Ion a returnat lui Munteanu Dumitru o parte din suma investită de acesta în afacere, și anume 50 000 lei;

- instanța de apel în decizia sa nu s-a expus în niciun fel în privința motivului invocat în apel de către Gratii Ion și susținut în instanța de judecată că, între acesta și „Busido Grup” SRL sunt relații civile, iar urmărirea penală s-a pornit în baza plângerii unei persoane neîmputernicite conform legii. Totodată, instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt când a reținut drept probe care demonstrează vinovăția lui Gratii Ion procura eliberată la 01.02.2013 de către administratorul SRL „Busido-Grup” pe numele lui Benderschi Constantin (f.d. 33, vol. II), și plângerea reprezentantului părții vătămate SRL „Busido-Grup” Benderschi Constantin înregistrată la data de 06.02.2013 adresată șefului secției urmăririi penale a Comisariatului de Poliție Bălți (f.d. 29, vol. II) denaturând conținutul acestora.

Or, instanța de apel a ignorat următoarele aspecte de fapt și de drept:

- Procura nr. 1 eliberată la 01.02.2013 de către administratorul SRL „Busido-Grup” pe numele lui Benderschi Constantin (f.d. 33, vol. II) are următorul text: Benderschii C. va apăra interesele lui SRL „Busido-Grup” pe cauza penală 2013040228 în privința lui Gratii I în fața organului de urmărire penală și Judecătorie. Valabilitate până la 31.12.2013;

- La data de 06.02.2013 Benderschi Constantin a depus plângere împotriva lui Gratii Ion pe faptul că acesta într-o zi din luna mai anului 2012, aflându-se pe str. Independenței, mun. Chișinău, sectorul Botanica, ilicit a dobândit bunurile a SRL „Busido-Grup” sub formă de bani, în sumă de 130 000 lei, prin ce a cauzat un prejudiciu în proporții deosebit de mari (f.d. 29, vol. II);

- Plângerea din 06.02.2013 nu conține nici o mențiune care este legătura dintre Benderschi Constantin și SRL „Busido-Grup” și în ce calitate acesta acționează din numele întreprinderii SRL „Busido-Grup”;

- Plângerea din 06.02.2013 semnată de Benderschi Constantin nu face trimitere la nici o procură în temeiul căreia acesta este împuternicit să depună plângere;

- Plângerea lui Benderschi Constantin a fost înregistrată la data de 06.02.2013 în registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiune sub nr. xxxxx, iar la data de 07.02.2013 a fost emisă ordonanța de începere a urmăririi penale pe cauza penală nr. xxxxx (f.d. 27, vol. II);

- Instanța nu a verificat veridicitatea procurii nr. 1 prin care a fost împuternicit Benderschi Constantin și când totuși a fost eliberată această procură, în condițiile în care

la data de 01.02.2013 aceasta conținea nr. cauzei penale 2013040228, număr care a fost atribuit abia la data de 07.02.2013 când a început urmărirea penală;

- La materialele cauzei penale nu există nicio probă care să confirme statutul de angajat a lui Benderschi Constantin la SRL „Busido-Grup”;

- La materialele cauzei penale nu există nicio probă care să confirme că SRL „Busido-Grup” a înaintat, în condițiile legii, vreo plângere pe faptele pretins ilegale ale lui Gratii Ion.

Astfel, instanța de fond și cea de apel au pus la baza sentinței de condamnare a lui Gratii Ion probe a căror conținut a fost denaturat și fără să aprecieze probele administrate pe dosar sub toate aspectele, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, conform exigențelor art. 101 Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel și cea de fond au ignorat cu desăvârșire argumentele apărării, fără să verifice în mod obiectiv circumstanțele invocate de partea apărării coroborate cu probele prezente la materialele cauzei, circumstanței care prezintă importanță pentru soluționarea justă a cauzei

Cauza penală privind învinuirea lui Gratii Ion a fost inițiată contrar legii, cu încălcarea prevederilor art. 79 și art. 263 alin. (4) Cod de procedură penală, iar acest fapt atrage nulitatea actului procedural în temeiul art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală;

- instanța de apel în decizia sa nu s-a expus în niciun fel în privința motivului invocat în apel de către Gratii Ion și susținut în instanța de judecată că relațiile dintre acesta și SRL „Heliant Prod” sunt exclusiv relații civile și nici nu a motivat de ce în speță s-a comis de către Gratii Ion infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Or, faptul că între Gratii Ion și SRL „Henant Prod” au avut loc relații civile se demonstrează atât prin circumstanțe de fapt care au fost confirmate de Gratii Ion și reprezentantul lui SRL „Heliant Prod” în cadrul ședinței de judecată, cât și prin probele prezente la materialele cauzei.

- Reprezentantul lui SRL „Heliant Prod” a declarat în ședința instanței de fond că au relații comerciale cu compania condusă de Gratii Ion de mai mult timp, acesta a achitat de fiecare dată datoriile pe care le avea față de SRL „Heliant Prod”, doar că în privința ultimului contract de 130 000 lei, compania lui Gratii Ion nu și-a onorat angajamentul prin ce s-a creat datoria menționată;

- Compania lui Gratii Ion a fost acționată în judecată pentru recuperarea datoriei de 130 000 lei. În acest sens, există o hotărâre irevocabilă, care ulterior a fost executată;

- Popescu Leonid, reprezentantul companiei Agrosuport SRL, succesoarea părții

vatamate compania SRL „Heliant Prod”, a declarat în cadrul ședinței de judecată că întreprinderea careva pretenții față de Gratii Ion nu are, deoarece datoria companiei SRL „Grand Expo” a fost cesionată către Transitur SRL și a fost stinsă, fapt ce se confirmă prin facturile fiscal xxxxx și xxxxx din 23.03.2016 prezentate în ședința de judecată și care se regăsesc la materialele cauzei;

- Popescu Leonid, reprezentantul companiei Agrosuport SRL, succesoarea companiei SRL „Heliant Prod” a depus cerere în instanța de apel prin care a solicitat încetarea procesului penal pornit în privința lui Gratii Ion, fapt ce confirmă lipsa carorva pretenții față de ultimul;

- instanțele inferioare au dat o încadrare juridică greșită faptelor incriminate lui Gratii Ion.

Deși, instanța de apel constată că sumele prejudiciului cauzat prin presupusele infracțiuni comise de Gratii Ion nu constituie proporții deosebit de mari ci proporții mari, aceasta conchide că instanța de fond în baza probelor cercetate corect a constatat vina inculpatului în cele incriminate și just a calificat acțiunile lui Gratii Ion în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, și îl condamnă pe Gratii Ion în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, fără să motiveze această soluție.

Este de remarcat faptul că, atât din invinuire, cât și din deciziile recurate nu este clar cum au ajuns 3 acțiuni diferite, comise față de persoane diferite, cu statut diferit, acțiuni comise în circumstanțe diferite, în perioade diferite au fost calificate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal. Or, fiecare faptă incriminată lui Gratii Ion, privită separat, urma a fi calificată în baza art. 190 alin. (1) și art. 190 alin. (4) Cod penal, reieșind din mărimea prejudiciului adus fiecăreia dintre părți. Legea penală și procesul penal nu prevede cumularea mai multor fapte infracționale și calificarea lor în baza unui singur articol, decât în situația în care faptele infracționale sunt descrise și calificate prin prisma art. 29 sau 30 din Codul penal.

Or, o asemenea învinuire, în baza art. 29 sau 30 Cod penal, lui Gratii Ion nu i-a fost adusă.

6. La recursul ordinar declarat de către partea apărării, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, prin care a manifestat dezacordul cu recursul declarat, motivând prin faptul că instanța de apel a constatat just circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei și corect a încadrat acțiunile inculpatului.

7. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, ținând cont de opinia

procurorului expusă în referință, prin care s-a solicitat inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, pentru considerentele ce urmează.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

În conformitate prevederile cu art. 414 Cod de procedură penală instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța verifică declarațiile și probele examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea lor în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Colegiul penal atestă că, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin în scopul constatării circumstanțelor care au importantă pentru aflarea adevărului în cauză.

Potrivit legislației în vigoare, în sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță, prin apel, se transmit instanței de apel: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis.

În urma verificării materialelor cauzei, Colegiul penal lărgit relevă că în speță, recurentul critică decizia instanței de apel sub aspectul condamnării lui Gratii Ion în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, solicitând rejudecarea cauzei respective, casarea hotărârilor

instanțelor de fond și pronunțarea unei hotărâri de achitare, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii imputate, indicând temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

Astfel, recurentul pledează pentru faptul că instanța de apel nu s-a expus pe motivele invocate în apelul declarat, semnalând incidența temeiului de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Verificând legalitatea hotărârilor atacate sub acest aspect, Colegiul penal lărgit reține că temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și-a găsit confirmarea în cauza dată și anume că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, precum și cazurile stipulate în același temei de recurs, decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, menționând în acest context următoarele.

Potrivit ordonanței de punere sub învinuire a lui Gratii Ion, acesta este învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Prima instanță, analizând cumulul de probe administrate la faza urmăririi penale a conchis că acțiunile inculpatului au fost corect calificate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, *escrocheria*, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari*.

Instanța de apel, casând, din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, parțial sentința, a pronunțat o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit căreia:

Gratii Ion a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere materială pe un termen de 3 ani.

În rest dispozițiile sentinței au fost menținute.

Motivul care a stat la baza soluției privind casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, este faptul că prima instanță incorect a apreciat probele cauzei, și totodată, prin Legea nr. 179/26.07.2018, pentru modificarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova, 309-320/498, 17.08.2018, la art. 190 Cod penal, în dispoziția alineatului (1), textul „*înșelăciune sau abuz de încredere*” s-a substituit cu textul „*inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de*

comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile"; în dispoziția alineatului (2), litera c) s-a exclus.

De asemenea, instanța de apel a mai reținut că prin Legea nr. 207 din 29 iulie 2016, în vigoare din 07 noiembrie 2016, au fost operate modificări asupra art. 126 Cod penal, potrivit căruia se stabilesc quantumurile prejudiciilor cauzate în urma infracțiunilor.

Astfel, art. 126 alin. (1) Cod penal stipulează că: „Se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei”.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 868 din 22.11.2012 privind aprobarea quantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2012, salariul mediu pe economie a fost stabilit în sumă de 3550 lei.

Astfel, conform calculelor efectuate, pentru a-i incrimina lui Gratii Ion escrocheria în proporții deosebit de mari, valoarea sumei însușite urmează să depășească suma de 142 000 lei, iar după cum s-a constatat, inculpatul le-a cauzat părților vătămate o daună materială în sumă de 130 000 lei, adică această sumă nu constituie proporții deosebit de mari, dar constituie proporții mari.

Prin urmare, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, constatând comiterea infracțiunii de escrocherie de către Gratii Ion, a considerat a fi corectă calificarea acțiunilor acestuia în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, pronunțând astfel o decizie contradictorie.

În continuare, în partea descriptivă a deciziei instanța de apel menționează *„Prin urmare, în vederea aprecierii juridice corecte a acțiunilor lui, aplicând principiul retroactivității legii penale, acțiunile inculpatului Gratii Ion au fost calificate și reținute în felul următor:*

Inculpatul Gratii Ion la 18 septembrie 2012, aflându-se pe teritoriul mun. Bălți, activând cu scopul îndreptat spre dobândirea ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, folosindu-se de faptul că deținând funcția de administrator al SRL „Grand Expo” este în drept să încheie contracte cu alte firme, fapt care creează încredere în el, știind cu certitudine că SRL „Heliant-Prod”, reprezentat de către directorul Străjescu Anatol, se ocupă cu cumpărarea semințelor de floarea soarelui, neavând scopul de a executa obligațiunile contractuale, sub pretextul livrării semințelor de floarea soarelui recolta anului 2012, a încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. xxxxx, prin care s-a obligat să furnizeze SRL „Heliant-Prod” către

01.10.2012 semințe de floarea soarelui în cantitate de 150 tone, pentru ce prin dispoziția de plată nr. 104 din 21.09.2012 de la SRL „Heliant-Prod” au fost transferate pe contul SRL „Grand-Expo” în calitate de arvonă 130000 lei, pe care, având calitate de administrator al SRL „Grand Expo”, le-a ridicat de pe contul întreprinderii în numerar și le-a însușit, folosindu-le în scopuri personale, prin ce a cauzat SRL „Heliant-Prod” o daună **în proporții mari**.

Tot el, într-o zi și o oră nestabilită de către organul de urmărire penală la începutul lunii mai anul 2012, aflându-se pe teritoriul mun. Chișinău, str. Independenței, activând cu scopul îndreptat spre dobândirea ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, folosindu-se de faptul că deținând funcția de administrator al SRL „Grand Expo” este în drept să încheie contracte cu alte firme, fapt care creează încredere în el, neavând scopul de a executa obligațiunile contractuale, sub pretextul livrării a 22 de tone de soia în timp de două zile, prin înțelegerea verbală, a primit de la reprezentantul SRL „Busido Grup” Constantin Benderschi în calitate de arvonă 130 000 de lei, iar apoi, sub diferite pretexturi, se abținea de la restituirea banilor primiți în calitate de arvonă, iar banii primiți i-a folosit în scopurile personale, prin ce a cauzat SRL „Busido Grup” o daună **în proporții mari**.

Tot el, într-o zi și oră nestabilită de către organul de urmărire penală la începutul lunii iulie al anului 2011, aflându-se în automobilul său parcat în apropierea casei nr. 3 din str. Suceava 3, mun. Bălți, activând cu scopul îndreptat spre dobândirea ilegală a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, folosindu-se de faptul că deținând funcția de administrator al SRL „Grand Expo” este în drept să încheie contracte cu alte firme, fapt care creează încredere în el, neavând scopul îndeplinirii condițiilor tranzacției, sub pretextul necesității investirii a 90000 de lei în afacerile SRL „Grand Expo” pentru cooperare și organizarea businessului de exportare a plantelor de soia în România, promițând lui Munteanu Dumitru un câștig de la această afacere, ilegal a primit de la ultimul 90000 lei, care a promis să le întoarcă în luna septembrie-octombrie 2011, iar apoi, sub diferite pretexturi, se abținea de la restituirea banilor primiți în calitate de arvonă, restituind la insistența lui Munteanu Dumitru în anul 2012 doar 50000 de lei, restul 40000 de lei le-a folosit în scopurile personale, prin ce i-a cauzat lui Munteanu Dumitru o daună **în proporții considerabile**, or la momentul însușirii bunurilor în sumă totală de 130000 lei pe episodul SRL „Heliant Prod” și respectiv 130000 lei pe episodul SRL „Busido Grup”, potrivit Hotărîrii Guvernului nr.868 din 22.11.2012, salariul mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2012, a fost de 3550 lei. Prin urmare, prejudiciul cauzat de 130000 lei, potrivit modificărilor operate la art. 126 alin. (l) Cod penal, constituie 36,6 salarii medii lunare prognozate de Guvern pentru anul 2012, ceea ce nu mai formează proporții deosebit de mari.

Generalizând cele menționate mai sus, instanța de apel a conchis, că prevederile art. 10 Cod

penal se răsfrâng asupra situației inculpatului și, din acest motiv, instanța de apel a considerat necesar de a casa parțial sentința în acest aspect.

*Totodată, instanța de apel a conchis că, instanța de fond în baza probelor cercetate corect a constatat vina inculpatului în cele incriminate și just a calificat acțiunile lui Gratii Ion în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, deoarece s-a demonstrat că ultimul prin acțiunile sale a săvârșit escrocheria, adică **dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere.**"*

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel menținând încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, nu a constatat și indicat suma totală a prejudiciului cauzat părților vătămate. Or, în caz contrar fiecare faptă incriminată lui Gratii Ion, privită separat, urma a fi calificată reieșind din mărimea prejudiciului cauzat fiecăreia dintre părți.

Deasemenea, Colegiul penal lărgit susține că, instanța de apel neîntemeiat a respins argumentul inculpatului precum că între Gratii Ion și SRL „Heliant Prod” există relații civile, pe motiv că există deja o hotărâre a instanței de judecată irevocabilă în ordine civilă și prin respectiva decizie s-a încasat de la „Grand Expo” datoria de 130 000 lei, suma care se pretinde de la Gratii Ion, fapt care este confirmat prin cererea SRL „Agrosuport”, succesor al SRL „Heliant Prod” (f.d. 76, vol. IV), anexată la materialele cauzei. Or, instanța de apel ajungând la soluția indicată mai sus, nu a verificat sub toate aspectele dacă suntem sau nu în prezența principiului puterii lucrului judecat, or, acest fapt ar împiedica nu numai judecarea din nou a unui proces terminat, având același obiect, aceeași cauză și fiind purtat între aceleași părți, ci și contrazicerea între două hotărâri judecătorești, adică infirmarea constatărilor făcute într-o hotărâre judecătorească definitivă printr-o altă hotărâre judecătorească posterioară, dată în alt proces.

În opinia instanței de recurs, atât instanța de fond, cât și instanța de apel nu au pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanțe și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și nemotivate, fără a verifica fiecare probă în parte sub aspectul procedurii penale cât și coroborarea acestora.

Reieșind din aspectele elucidate și ținând cont de faptul că motivarea deciziei instanței de apel este contradictorie, iar erorile evidențiate nu pot fi corectate de instanța de recurs, Colegiul penal ajunge la concluzia cu privire la necesitatea casării deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de motivele expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate prin prisma prevederilor art. art. 384-397 Cod de procedură penală, și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, precum și argumentelor din recurs, iar în dependență de datele obținute, instanța de apel urmează să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală, precum și să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către către avocatul Ciuru Oleg în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 octombrie 2019, în privința lui **Gratii Ion Xxxxx** și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Pronunțată integral la **30 iunie 2020**.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana

Burduh Victor

Craiu Nicolae